

Title	Skib fra Bovet Læsø : VHM 00124 (WM 2294)
Authors(s)	Daly, Aoife
Publication date	2009-04-25
Publication information	Daly, Aoife. Skib fra Bovet Læsø : VHM 00124 (WM 2294). dendro.dk, April 25, 2009.
Series	dendro.dk report, 8 : 2009
Publisher	dendro.dk
Item record/more information	http://hdl.handle.net/10197/3486

Downloaded 2023-03-15T17:09:45Z

The UCD community has made this article openly available. Please share how this access benefits you. Your story matters! (@ucd_oa)

© Some rights reserved. For more information

Skib fra Bovet, Læsø

VHM 00124 (WM 2294)

af

Aoife Daly, Ph.D.

Undersøgt af Aoife Daly.

Fire prøver af *Quercus sp.*, eg, er indsendt. Splintved er bevaret på to af prøverne. Tre prøver er dateret. Den fjerde prøve indeholder kun 78 årringe og kunne ikke dateres.

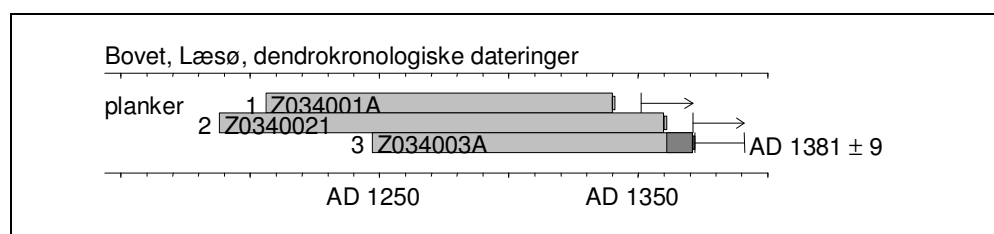

Fig. 1. Dateringsdiagram, Skib fra Bovet, Læsø.

De tre daterede prøver er fra planker i skibet. En af disse har splintved bevaret. Fældningstidspunktet for træet, som prøven kommer fra, er beregnet til **ca. 1381 ± 9 e.Kr.** Træerne som de to øvrige prøver kommer fra, kan også være fældet samtidig.

De tre daterede prøvers indbyrdes synkroniseringsberegninger vises i tabel 1. Årringskurverne fra to af plankerne (x2 og x3) passer godt med hinanden, og er sammenregnet til en middelkurve (Z034M001) på 184 år, som dækker perioden 1188-1371 e.Kr.

	Z034001A	Z034003A	Z0340021
Z034001A	*	-	-
Z034003A		*	5,1
Z0340021		5,1*	*

Tabel 1. Bovet, Læsø. Synkroniseringsberegninger årringskurverne imellem. Den grå tone fremhæver de høje t-værdier. Tegnet "-" betyder "t-værdi lavere end 3,00" og "*" betyder "overlap mindre end 50 år".

25. april 2009

Årringskurverne for skibet er sammenlignet med grund- og lokalkurver for eg fra Nordeuropa, og resultaterne er vist i tabel 2. De højeste t -værdier opnås med grundkurver som stammer fra området omkring det sydlige Østersø. Mange af disse grundkurver er opbygget af arkæologisk eller historisk materiale som er fundet eller befinder sig uden for deres oprindelsesområde, (dvs., skibsvrag, tønder eller kunstmalerier) men som er vist, vha. dendrokronologi, at have deres oprindelse i det sydlige Østersø.

Denne undersøgelse viser at Bovet vraget fra Læsø hører med til denne omfattende gruppe fund, som er bygget af tømmer som voksede i regionen omkring Østersøens sydlige kyst.

Filenames	-	-	Z034001A	Z034m001	
-	start	Dates	AD 1206	AD 1188	
-	dates	End	AD 1340	AD 1371	
0M010001	AD 1105	AD 1458	4,61	7,52	Weyden (kunsthistoriske data, Tyers pers comm)
Z005M003	AD 1063	AD 1373	4,59	7,21	Bølevraget Planks (Daly & Nymoen 2007)
2129M001	AD 1124	AD 1399	-	6,57	Niels Hemmingsensgade Tønde (Daly 2000)
P0011009	AD 1103	AD 1403	4,62	5,76	Copper Ship- Wainscot (Ważny pers comm)
0204M001	AD 1187	AD 1414	-	5,74	Tårby Amager Ship Timbers (Daly upubl.)
P720003M	AD 1100	AD 1529	-	5,18	Vistula (Ważny pers comm)
PM000007	AD 980	AD 1347	4,59	5,16	Elblag (Ważny pers comm)
PM000004	AD 996	AD 1985	4,46	5,00	Gdansk Pomerania (Ważny pers comm)
0670108	AD 725	AD 1985	4,61	4,99	Gdansk (Ważny pers comm)
0M040005	AD 1257	AD 1615	3,81	4,89	Baltic 2 (kunsthistoriske data, Tyers pers comm)
0M040004	AD 1156	AD 1597	4,57	4,25	Baltic 1 (kunsthistoriske data, Tyers pers comm)
DM200003	AD 1004	AD 1970	-	4,21	Weserbergland (GU)
0M020003	AD 1199	AD 1635	3,27	4,16	Nederlandene Nord (kunsthistoriske data, Tyers pers comm)
0M020001	AD 1115	AD 1643	5,34	4,11	Nederlandene (kunsthistoriske data, Tyers pers comm)
Z005M002	AD 1177	AD 1356	-	4,10	Bølevraget Norge Four Beams (Daly & Nymoen 2007)
0M010004	AD 1146	AD 1491	5,81	3,41	Leiden (kunsthistoriske data, Tyers pers comm)
0M020002	AD 1173	AD 1619	3,14	-	Nederlandene Syd (kunsthistoriske data, Tyers pers comm)
0M040001	AD 1214	AD 1592	5,38	-	SE.England (kunsthistoriske data, Tyers pers comm)
0M040002	AD 1284	AD 1575	4,45	-	Flanders (kunsthistoriske data, Tyers pers comm)

Tabel 2. Resultaterne af synkroniseringsberegninger mellem årringskurverne for skibet fra Bovet, Læsø og diverse lokal- og grundkurver. Kilden til kurverne er angivet (GU = Göttingen Universitet). Den grå tone fremhæver de høje t -værdier. Tegnet "-" betyder " t -værdi lavere end 3,00" og "v" betyder "overlap mindre end 50 år".

Datafangst og bearbejdning af materialet er foretaget med programmet "DENDRO" (Tyers, 1997) og til beregningen af t -værdien (synkroniseringsværdien "t-test") benyttes "CROS" (Baillie & Pilcher, 1973). Resultaterne af beregningerne er dokumenteret i tabel 1 og 2. Til analysen er benyttet grundkurver fra Nordeuropa og lokalkurver fra Danmark. Til beregning af træernes fældningsår er WM Trædateringslaboratoriets splintstatistik brugt.

Litteratur

- Baillie, M.G.L. and Pilcher, J.R., 1973: A simple crossdating program for tree-ring research. *Tree-Ring Bulletin* 33, 7-14.
- Daly, A. 2000: Dendrokronologisk undersøgelse af tønne fra Niels Hemmingsensgade, København. *Nationalmuseets Naturvidenskabelige Undersøgelser rapport 14/2000*. København.
- Daly, A., 2007: *Timber, Trade and Tree-rings. A dendrochronological analysis of structural oak timber in Northern Europe, c. AD 1000 to c. AD 1650*. Ph.D. thesis submitted February 2007, University of Southern Denmark.
- Daly, A. and Nymoene, P., 2007. The Bøle Ship, Skien, Norway – Research history, dendrochronology and provenance, *International Journal of Nautical Archaeology* 37.1, 153-170.
- Tyers, I.G., 1997: Dendro for Windows Program Guide, *ARCUS Report 340*, Sheffield.

Katalog:

Katalog format:

Filnavn
Titel og prøve nummer
Træart (QUSP = <i>Quercus sp.</i> , eg, PISY = <i>Pinus sp.</i> , fyr) og antal år målt
Tidsplacering af årringskurven
Antal splintår, tilstedeværelse af bark
Fældningsdato

Z034001A
VHM 00124 Bovet Læsø vrage WM2294A 1
Raw Ring-width QUSP data of 135 years length
Dated AD 1206 to AD 1340
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 119.31 Sensitivity 0.18
after AD 1362 ± 9

Z0340021
VHM 00124 Bovet Læsø vrage WM2294B 2
Raw Ring-width QUSP data of 173 years length
Dated AD 1188 to AD 1360
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 124.39 Sensitivity 0.16
after AD 1385 ± 11

Z034003A
VHM 00124 Bovet Læsø vrage WM2294C 3
Raw Ring-width QUSP data of 125 years length
Dated AD 1247 to AD 1371
10 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 200.38 Sensitivity 0.20
AD 1381 ± 9

25. april 2009

Z034004A
 VHM 00124 Bovet Læsø vrug WM2294D 4
 Raw Ring-width QUSP data of 78 years length
 Undated; relative dates - 1 to 78
 19 sapwood rings and no bark surface
 Average ring width 203.17 Sensitivity 0.26

Filename	sample title and number	rings	start yr.	end yr.	Conversion	pith	sapwood	bark?	group	extra start	extra end	Interpretation / felling
	<i>Quercus</i>											
Z034001A	VHM 00124 Bovet Læsø vrug WM2294A 1	135	AD 1206	AD 1340	T	G	-	-	-	H1		after AD 1362 ± 9
Z0340021	VHM 00124 Bovet Læsø vrug WM2294B 2	173	AD 1188	AD 1360	R	G	-	-	-	H1		after AD 1385 ± 11
Z034003A	VHM 00124 Bovet Læsø vrug WM2294C 3	125	AD 1247	AD 1371	T	G	10	-	-	S1		AD 1381 ± 9
Z034004A	VHM 00124 Bovet Læsø vrug WM2294D 4	78			O	C	19	-	-	S1		Undated
Z034m001	VHM 00124 Bovet Læsø vrug WM2294 2 timber mean	184	AD 1188	AD 1371								

Conversion: R = radial split plank, T = tangential plank, W = whole timber, S = squared whole timber, H = half timber, Q = quarter timber, O = other conversion.
 Pith: C = centre, V = less than 5 rings, F = 5 – 10 rings, G = greater than 10 rings.